

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Domein ten Langveld

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Domein ten Langveld

Titel:	Domein ten Langveld
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Tienen
Deelgemeente:	Hakendover
Bron:	Schepping: 2013-08-01 Bijwerken: 2018-10-10 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134217
Coördinaten:	Breedte: 4.97472419224 Lengte: 50.7997640511

Primaire tekst

In 1885 gebouwde eclectische villa, afgebrand in 1914 en in cottagestijl heropgebouwd in 1924-1925, omgeven door landschappelijk park (84,5 are); aanpalende boomgaard (bijna 2,5 hectare) omringd door een landschappelijke bomengordel. Het domein 'ten Langveld', naar het toponiem van de leemkouter ten noorden van de steenweg Tienen-Sint-Truiden, werd aangelegd rond een in 1885 door het kadaster geregistreerde villa. 'Villa Sans Souci', zoals de bouwheer – een zekere Henri Janssens uit Tienen (1) – zijn villa zal noemen, was een eclectisch, bakstenen gebouw van twee bouw lagen en drie brede traveeën onder een zadeldak, met langs de straatzijde een tot een ver uitstekende risaliet uitgewerkte middentravee met portiek en balkon, bekroond door een met witstenen zuiltjes versierd schoudergeveltje. De spitsboog in een van de zijgevels en de boogfries met witte kraagsteentjes gaven het gebouw ook iets neogotisch. Het werd links geflankeerd door een pittoresk-rustiek uitgedoste schuur of koetshuis (sierschrijnwerk, gefiguurzaagde windborden, poort met planken in tweekleurig visgraatverband) en rechts door een fraaie wintertuin van glas gevat tussen gebogen metalen profielen. Tegen de westzijde van het perceel werd een koetshuis met stallingen gebouwd, eveneens in baksteen met drie steekboogpoorten, het baksteenmetselwerk versierd met drie speklagen van witte glazuursteentjes en trapgeveltjes boven de ramen van de zolderverdieping.

De lusttuin werd gevormd door het bijna driehoekige, omringende perceel van 84,5 are. De villa stond centraal in het perceel, te midden van open ruimte en, tegen de perceelsgrenzen aan, hoogstammig groen. In deze bomengordel komen enkele opvallende soorten voor, onder meer zomerlinden met ingesneden blad (*Tilia platyphyllos* 'Laciniata'), geelhout (*Cladrastis lutea*), alpenden (*Pinus cembra*), treurbeuk (*Fagus sylvatica* 'Pendula'), reuzenlebensboom (*Thuja plicata*), zwarte walnoot (*Juglans nigra*) en vooral een mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*), een visueel baken in het landschap aan de ooststrand van Tienen. De oprit vertrok vanuit de zuidoostelijke hoek, beschreef een weidse boog langs de noordpunt en mondde uit bij de achterdeur van de villa – althans volgens de stafkaart van 1891. Op een in 1903 afgestempelde ansichtkaart loopt er ook een pad naar de voorzijde van de villa. Het boompje op de voorgrond is mogelijk een tamme kastanje (*Castanea sativa*), ondertussen met een stamomtrek van 318 cm. Het gazon voor de villa is opgesmukt met twee of drie rozenperken en op de achtergrond is een troepje Oostenrijkse dennen (*Pinus nigra* subsp. *nigra*) zichtbaar, nu met stamomtrekken tot 270 cm. De percelen bouwland ten oosten van de lusttuin werden samengesmolten tot een perceel van 2 hectare 75 are en met fruitbomen beplant (2). Op de stafkaart van 1908 wordt deze fruitweide omringd door een gordel van hoogstammig groen, waar bovendien een pad (aangegeven met stippellijn) doorheen loopt. Uit de aanwezigheid van diverse, soms zeldzame siersoorten in deze bomengordel – plataan (*Platanus x hispanica*), taxus (*Taxus baccata*), es met onregelmatige, kleine blaadjes (*Fraxinus excelsior* 'Elegantissima'), bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), wierrookcypres (*Calocedrus*

decurrens), trompetbomen (*Catalpa bignonioides*) – mag blijken dat het om meer dan fruit- of houtopbrengst ging. Deze verscheidenheid van soorten en het voorkomen van zeldzaamheden zoals geelhout en alpenden kunnen misschien verklaard worden door familierelaties. De bouwheer was verwant met Léon Van den Bossche, katholiek senator, ex-diplomaat en stichter-eigenaar van de 'Hortus Thenensis', het huidige stadspark van Tienen*. Het is niet onwaarschijnlijk dat 'nonkel Léon' bij de aanleg van Langveld om advies werd gevraagd en dat enkele 'dubbels' van de hortus in Hakendover zijn beland.

In 1906 verkocht de weduwe van Henri Janssens 'Sans Souci' voor 60.000 frank aan de Tiense notaris en volksvertegenwoordiger Léon Rosseeuw (3). In de namiddag van 18 augustus 1914 werd de villa, samen met het nabijgelegen kasteel van Hakendover* en bijna alle huizen langs de steenweg, door Duitse soldaten in brand gestoken. Van 'Sans Souci' bleef alleen het stallen-koetshuis gespaard. De wederopbouw dateert van 1924-1925 (4). De nieuwe villa, bedoeld als buitenverblijf, omvatte vier uitgeruste woonlagen: een kelder-keukenverdieping voor het personeel (baksteen of hardsteen), een bel-etage met portiek en terras (baksteen), de verdieping met een loggia (bepoetst met schijnvoegen), en een dakverdieping. De architect, een zekere Geens, was duidelijk geïnspireerd door de cottage-architectuur, herkenbaar aan complexe daken met wolfeinden en dakkapellen en het pseudovakwerk voor de geveldelen van de dakverdieping. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd 'Sans Souci' opnieuw door soldaten bezet, achtereenvolgens Duitsers, Fransen, Amerikanen en Canadezen. De relatief geringe oorlogsschade werd na de oorlog niet meer hersteld. De periode van verval en plundering bereikte haar hoogtepunt in 1977, toen de steenweg verbreed en de oostelijke ring rond Tienen (de verbinding met de autosnelweg E40) aangelegd werd. Over de volledige lengte van het domein werd een strook van 2,5 m onteigend. Zo verdwenen alle hagen en afsluitingen, meerdere prachtige platanen, dennen en tamme kastanjes; de inrijpoort werd afgebroken en verplaatst en het domein stond er meerdere jaren open en verwilderd bij. Alles wat kon worden losgemaakt, uitgekapt of afgezaagd, verdween. Het regende tot in de keuken en de zolderverdieping was een waar vogelparadijs.

In 1982 werd het domein eigendom van de familie Luc Van Eeckhoudt-Rosseeuw. De villa werd gerestaureerd en ingericht als permanente woning. Aan de Ambachtenlaan werd een automatische poort geplaatst die via een nieuwe oprit met de Villa – voortaan 'Ten Langveld' – werd verbonden. Het domein werd met een 2 m hoge draadafsluiting omheind en de wegen en paden werden verhard met fijn blauw grind en dolomiet. De boomgaard (ongeveer 220 hoogstammen) werd herbeplant nadat tientallen stronken en dode bomen waren verwijderd, en de zone rond de villa werd met nieuwe tuinornamenten en planten gestoffeerd, onder meer ginkgo (*Ginkgo biloba*), watercypres (*Metasequoia glyptostroboides*) en vijf perken met rozelaars.

Merkwaardige bomen (opname 10 september 1998)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- 3. zomerlinde met ingesneden blad (*Tilia platyphyllos* 'Laciniata') **175**
- 7. Amerikaans geelhout (*Cladrastis lutea*) **205** (70)
- 9. alpenden (*Pinus cembra*) **160** – omgewaaid januari 2008
- 10. mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*) **484**
- 13. gewone plataan (*Platanus x hispanica*) **368**
- 23. gewone es met onregelmatige, kleine blaadjes (*Fraxinus excelsior* 'Elegantissima') **189**
- 29. Oostenrijkse den (*Pinus nigra* subsp. *nigra*) **270**
- 31. zwarte walnoot (*Juglans nigra*) **325**
- 32. oosterse levensboom (*Thuja orientalis*) **142** (5), vijfstammig

Auteur: De Jaeck, Herlinde

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Van Eeckhoudt, Luc

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2008

Titel Text: Park van domein ten Langveld

Grafische documenten

Cahier16_Domein_Langveld_01 (Deneef, Roger, 31-03-2008, ©Vlaamse Gemeenschap)

Cahier16_Domein_Langveld_03 (Deneef, Roger, 31-03-2008, ©Vlaamse Gemeenschap)

Cahier16_Domein_Langveld_02 (Deneef, Roger, 31-03-2008, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Hakendover, art. 794 nrs. 5-6 en 8-10, 14-15 en 18 en art. 1183 nrs. 1-6, 10.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Hakendover 1885 nr. 2 en 1925 nr. 2.

VAN EECKHOUDT L., *Het domein ten Langveld (1882-1992) te Hakendover*, in *Oost-Brabant*, 29(3), 1992, p. 145-160.

VAN EECKHOUDT L., *Ten Langveld: een dendrologische bijdrage over het park "Ten Langveld" (1892) te Hakendover*, in *Oost-Brabant*, 43 (2), 2006, p. 53-77.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120482>

Beknopte karakterisering

Datering: interbellum, vierde kwart 19de eeuw

Typologie: boomgaarden, koetshuizen, private parken, villa's (bouwkundig erfgoed)